

**STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH
w
Tu i Teraz
Pracowni Terapii i Rozwoju Dziecka
(wersja pełna)**

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535)
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870)
3. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz.1606)
4. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 900)
6. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. z 2019r. poz. 1781)
7. Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526)
8. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz. 1169)

CEL

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. „Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę małych pacjentów przed krzywdzeniem.

W konstruowaniu „Standardów ochrony małoletnich” przyjęto następujące założenia:

- w Pracowni nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich;
- wszyscy pracownicy i współpracownicy Pracowni potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy w Pracowni lub przemocy domowej;
- podejmowane w Pracowni postępowania nie mogą naruszać praw dziecka, praw człowieka, praw pacjenta oraz bezpieczeństwa danych osobowych;
- wprowadzone w Pracowni zasady postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich są zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę;
- działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane, monitorowane, poddawane okresowej weryfikacji przy udziale wszystkich zainteresowanych podmiotów.

W trosce o małoletniego Pacjenta Pracowni Tu i Teraz oraz dla zbudowania bezpiecznego i przyjaznego środowiska wprowadza się standardy określone w niniejszym dokumencie.

Słownik terminów użytych w niniejszym dokumencie :

- Pracownia - Tu i Teraz Pracownia Terapii i Rozwoju Dziecka
- małoletni – osoba przed ukończeniem 18 roku życia
- personel – każdy pracownik/współpracownik Pracowni, osoby, które z tytułu współpracy z Pracownią mają kontakt z małoletnimi
- dyrektor – właściciel Pracowni – Pan Marcin Cwalina, sprawujący jednocześnie funkcję najwyższego organu zarządzającego Pracownią
- Koordynator – koordynator procedur określonych w Standardach Ochrony Małoletnich , jeśli został powołany przez dyrektora Pracowni
- rodzic/ opiekun prawny – przedstawiciel ustawowy małoletniego
- osoba najbliższa dziecku – osoba wstępna: matka, ojciec, babcia, dziadek; rodzeństwo: siostra, brat, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku – osoba pełnoletnia wskazana przez małoletniego;
- przemoc fizyczna – każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego, np. bicie, popychanie, szarpanie, kaleczenie itp.;
- przemoc seksualna – zaangażowanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszająca prawo i obyczaje społeczne;
- przemoc psychiczna – powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych;
- zaniechanie – chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia małoletniego , nieszanowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia, trudności w rozwoju;
- przemoc domowa – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;
- osoba stosująca przemoc domową – osoba pełnoletnia dopuszczająca się przemocy domowej;
- świadek przemocy domowej – osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

I. STANDARD I

Personel Pracowni, małoletni, ich rodzice/opiekunowie prawni znają „Standardy ochrony małoletnich”. Dokument jest dostępny w Pracowni oraz na stronie www.pracowniatuiteraz.pl

II. STANDARD II

Dyrektor Pracowni określa organizację, stosowanie i dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedur określonych w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich”.

Dyrektor i Personel Pracowni współtworzą i gwarantują bezpieczne i przyjazne środowisko w Pracowni poprzez stosowanie zasad zapewniających bezpieczeństwo małoletnim oraz określenie zachowań niedozwolonych wobec małoletnich. Personel Pracowni kieruje się przede wszystkim dobrem małoletniego, a także niesprzecznym z nim prawem opiekunów prawnych do wychowania małoletniego. Prawo opiekunów do wychowania nie usprawiedliwia stosowania wobec małoletniego jakiejkolwiek formy przemocy.

1. W Pracowni zatrudnia się personel po wcześniejszej weryfikacji w Krajowym Rejestrze Karnym, Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.
2. Pracownicy Pracowni są świadomi swoich praw oraz odpowiedzialności prawnej ciążyącej na nich za nieprzestrzeganie standardów ochrony małoletnich.
3. Personel oraz rodzice/opiekunowie prawni dbają o bezpieczeństwo małoletnich podczas pobytu w Pracowni, monitorują ich sytuację i dobrostan.
4. Personel w Pracowni wspiera małoletnich w pokonywaniu trudności.
5. W Pracowni prowadzona jest edukacja wszystkich pracowników/współpracowników z zakresu:
 - ochrony małoletnich przed krzywdzeniem,
 - rozpoznawania symptomów krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia, a także posiadania informacji o krzywdzeniu,
 - podejmowania działań interwencyjnych oraz przestrzegania wprowadzonych procedur,
 - dokumentowania podejmowanych działań związanych z ochroną małoletnich,
 - znajomości praw dziecka, praw człowieka oraz zasad bezpiecznego przetwarzania udostępnionych danych osobowych,
 - procedury „Niebieskiej Karty”,
 - bezpieczeństwa relacji całego personelu z małoletnim, uwzględniającej wiedzę o zachowaniach pożądanym i niedozwolonych
6. Wprowadzono zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim, a personelem Pracowni, uwzględniając zachowania niedozwolone wobec małoletniego (Art. 22c ust.1 pkt1):
 - Personel zobowiązany jest do odnoszenia się z szacunkiem do dziecka;
 - Personel stosuje zasady pozytywnej komunikacji: np. aktywne słuchanie oraz konstruktywnej krytyki wobec, np. niewłaściwego zachowania małoletniego, tj. jeśli to konieczne, to krytykuje w taki sposób, aby małoletni nie czuł się zraniony, zmuszony do obrony czy do kontrataku;
 - Kontakty personelu z małoletnim nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad;

- Wszyscy małoletni są sprawiedliwie traktowani. Personel nie dzieli ich i nie dyskryminuje (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, niepełnosprawności fizycznej bądź umysłowej, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności, czy w jakikolwiek inny sposób);
- Personel Pracowni respektuje prawo małoletnich do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku;
- Personel Pracowni chroni małoletnich i zapewnia im bezpieczeństwo.

Zasady komunikacji personelu z małoletnim:

- słucha uważnie;
- udziela odpowiedzi adekwatnych do wieku małoletniego i danej sytuacji (w tym stopnia rozwoju dziecka);
- mówi wyraźnie, bez szeptu i krzyku, stara się utrzymać spokojny ton głosu;
- nie zawstydyza;
- nie upokarza;
- nie lekceważy;
- nie podnosi głosu w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa małoletniego lub innych osób;
- w sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego, personel nadzoruje czynności higieniczne, zachęca dzieci do samodzielnego ich wykonywania, a w razie potrzeby pomaga np. przy myciu rąk, korzystaniu z toalety, czyszczeniu nosa lub w innych czynnościach higienicznych – po uzyskaniu zgody dziecka;
- w sytuacjach wymagających wykonania czynności samoobsługowych (w tym pielęgnacyjnych, higienicznych) unika wobec małoletniego kontaktu fizycznego innego niż niezbędny;
- szanuje prawo dziecka do prywatności;
- stosuje zasadę poufności, a jeśli konieczne będzie odstępianie od niej, wyjaśni dziecku zasadność decyzji;
- wydaje dziecku polecenia rzeczowo, jasno i konkretnie, unikając wypowiedzi nakazujących, komenderujących, nadmiernie moralizujących, krytykanckich;
- nie wytyka błędów w sposób, który rani.
-
- Pracownicy placówki zwracając się do dziecka z niepełnosprawnością powinni dostosowywać komunikaty do jego stopnia rozwoju i możliwości. Wymagania stawiane dziecku z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz metody pracy muszą uwzględniać indywidualne potrzeby i możliwości małoletniego.

Zachowania Personelu niedozwolone wobec małoletnich:

- Personel nie ujawnia danych osobowych w tym danych wrażliwych dotyczących małoletniego, wyszczególnionych w art. 9 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego

przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. UE.L. z 2016 r. Nr 119 poz. 1), obejmujących pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych, oraz przetwarzanie danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub danych dotyczących zdrowia, seksualności albo orientacji seksualnej tej osoby;

- nie wykorzystuje wobec małoletnich relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
- stosowanie jakiegokolwiek formy przemocy fizycznej jest rygorystycznie zabronione;
- Personel Pracowni nie stosuje żadnej formy przemocy psychicznej wobec małoletnich, np. takiej jak: izolowanie, pomijanie, obniżanie statusu, stygmatyzowanie z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej, wyszydzanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, poniżanie, wyzywanie, grożenie, nadmierne, wygórowane wymagania, agresywne wypowiedzi i komentarze, oraz rozpowszechnianie wszelkich nieprawdziwych, poniżających informacji;
- Personel nie stosuje naruszających godność małoletniego wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązuje w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej (w tym min. komentarze na temat ciała/wyglądu/ubioru z podtekstem seksualnym, dyskryminujące komentarze odnoszące się do płci, wulgarne lub niestosowne żarty);
- Personel nie narusza nietykalności osobistej małoletnich. Nie zachowuje się wobec nich w sposób niestosowny, np. nie dotyka, nie głaszcze, nie prowokuje nieodpowiednich kontaktów z małoletnim, np. nie angażuje się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne - w sposób zażyły, dwuznaczny w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych;
- Personel nie podejmuje i tym bardziej nie zmusza małoletnich do odbycia jakiegokolwiek aktywności o charakterze seksualnym;
- Personel zapewnia/informuje, że jeśli małoletni czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć bezpośrednio lub wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy;
- Personel zawsze jest przygotowany na wyjaśnienie swoich działań/zachowania;
- Personel zachowuje szczególną ostrożność wobec małoletnich, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Jeżeli małoletni dążyłoby do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi, Personel reaguje z wyczuciem, jednak stanowczo, a także pomaga małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic,
- Personel równoważy potrzebę nadzoru z prawem małoletniego do prywatności, np. nie należy otaczać małoletnich osobistą opieką, której oni nie potrzebują,
- Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie małoletniego zapewnia obecność innej osoby dorosłej,
- Personel nie utrzuca wizerunku małoletniego do celów prywatnych poprzez filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie. Zakaz ten obejmuje także umożliwianie utrwalenia wizerunków małoletnich osobom trzecim.

- Wyjątkiem jest utrwalanie wizerunku na potrzeby Pracowni, na podstawie zgody udzielonej przez rodziców / prawnych opiekunów.
 - Personel nie proponuje alkoholu, wyrobów tytoniowych, substancji psychoaktywnych
 - Personel nie nawiązuje z małoletnim relacji romantycznych, seksualnych lub mogących zostać uznane za posiadające takie symptomy, m.in.: seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych.
 - Personel nie nawiązuje kontaktów z małoletnimi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych. Dopuszczalną formą komunikacji jest kontakt z rodzicami/prawnymi opiekunami drogą służbową (e-mail, telefon służbowy). Z kanałów tych nie korzysta poza godzinami pracy;
 - Personel nie wdaje się w prywatne rozmowy małoletnich w mediach społecznościowych, nie zamieszcza komentarzy i nie udostępnia zdjęć, w jakimkolwiek podtekście lub kontekście erotycznym, które mogłyby wyrządzić krzywdę,
 - Personel nie używa gróźb, nie wyraża dezaprobaty wobec zachowania małoletniego czy jego postępów w nauce/terapii w sposób uwłaczający jego godności i poczuciu własnej wartości.
7. W Pracowni wprowadzono zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi przybywającymi jednocześnie w Pracowni, nad realizacją których zobowiązani są czuwać rodzice/opiekunowie prawni oraz personel Pracowni:
- Małoletni mają obowiązek przestrzegania ogólnie obowiązujących zasad i norm zachowania, wobec innych małoletnich, tak aby nie naruszać ich poczucia godności i wartości osobistej;
 - Małoletni w kontaktach z innymi małoletnimi wykazuje zachowanie wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontroluje swoje zachowania i emocje; wyraża sądy i opinie w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi, nie zachowuje się prowokacyjnie;
 - Małoletni budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony innych;
 - Małoletni mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy;
 - Małoletni uznają prawo innych małoletnich do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennost, co godziłoby w poczucie godności osobistej;
 - Małoletni okazują zrozumienie dla trudności i problemów innych, nie wyśmiewają ich, nie krytykują;

- Małoletni są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych innych, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości;
- Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród małych nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Małoletni nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji oraz przemocy wobec innych;
- Jeśli małoletni jest świadkiem stosowania jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np. szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi procedurami);
- Małoletni uczestniczący w spotkaniach na terenie Pracowni stosownie do wieku powinni zapoznać się z obowiązującymi procedurami bezpieczeństwa, co umożliwi im adekwatne reagowanie w sytuacji łamania zasad bezpieczeństwa.
- Małoletni stosownie do wieku mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom przemocy oraz informowania Personel Pracowni o takich sytuacjach;
- Jeśli małoletni stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w Pracowni pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

Niedozwolone zachowania małych w Pracowni (m.in.: podczas trwania diagnozy/ terapii/ konsultacji):

- Stosowanie agresji i przemocy wobec małych i innych osób (min. bicie/ uderzenie/ popychanie/ kopanie/ opluwanie);
- Wymuszenia;
- Napastowanie seksualne;
- Agresja i przemoc słowna w różnych formach, np.: obelgi, wyzwiska, wyśmiewanie, drwienie, szydzenie, groźby, obraźliwe SMS-y i MMS-y, telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
- Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w Pracowni, np. rzucanie przedmiotami, przynoszenie ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji;
- Używanie ognia na terenie Pracowni – jest zabronione;
- Nieuzasadnione, bez zgody terapeuty opuszczenie sali;
- Wyjście bez zezwolenia poza teren Pracowni;
- Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych w Pracowni;
- Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu;
- Przywłaszczenie własności lub celowe niszczenie, nieszanowanie własności innych osób oraz własności Pracowni;
- Fotografowanie, nagrywanie dźwięku lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych osób bez ich zgody.

8. Zasady ochrony wizerunku małoletniego:

- Pracownia respektuje prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych oraz zapewnia ochronę wizerunku (podstawa prawna : Kodeks Cywilny, ustawa o prawie autorskim o prawach pokrewnych, ustawa o ochronie danych osobowych (RODO)).
- Upublicznianie wizerunku małoletniego, utrwalonego w jakiejkolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia pisemnej zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem (wymóg art. 8 RODO, art. 81 ustawy z 04.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych), w której zostaną określone precyzyjnie cele i miejsca upubliczniania wizerunku;
- Osoba wyrażająca zgodę otrzymuje klauzulę informacyjną o zasadach przetwarzania danych osobowych w postaci wizerunku małoletniego oraz jest informowana przez osobę reprezentującą administratora danych osobowych o przysługujących prawach, w tym prawie do wycofania zgody oraz innych, zgodnie z art. 5 RODO;
- Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.

III. STANDARD III

Pracownia oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

1. Pracownia zapewnia małoletnim równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.
2. Pracownia oferuje edukację w zakresie praw dziecka, człowieka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem.
3. W Pracowni upowszechniane są :
 - informacje na temat praw dziecka ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa /praw człowieka,
 - informacje na temat ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem,
 - informacje z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej,
 - informacje na temat zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w Internecie.
4. Małoletni mają dostęp do informacji do kogo mogą się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania. W Pracowni wyeksponowane są informacje na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

IV. STANDARD IV

W Pracowni wdrożono zasady podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego (Art. 22c ust. 1 pkt2) w tym w sytuacji podejrzenia stosowania przemocy domowej (fizycznej, psychicznej, seksualnej) i przemocy rówieśniczej wobec małoletniego.

1. Rozpoznawanie przemocy wobec małoletniego odbywa się poprzez:
 - ujawnienie przemocy przez małoletniego (każdy małoletni będący Pacjentem Pracowni, lub przebywający w Pracowni, może zgłosić fakt przemocy ustnie lub pisemnie, dowolnej osobie z personelu Pracowni, do której ma zaufanie);
 - przekazanie informacji przez osobę będącą bezpośrednim świadkiem przemocy;
 - obserwacja własna Personelu zachowania lub oznak fizycznych (np. krzyki na dziecko, siniaki);
 - analiza objawów krzywdzenia występujących u małoletniego w trakcie diagnozy psychologicznej lub prowadzonej terapii;
 - ocenę stopnia ryzyka wystąpienia przemocy w danej rodzinie;
2. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej:

W przypadku rozpoznawania zasadności podejrzenia, należy szczególnie uważnie wysłuchać małoletniego z niepełnosprawnością. Nie należy pomijać rozmowy z nim i umniejszać jego relacji w sprawie. Należy także sprawdzić, czy małoletni powiedział komuś o swoich problemach. Niedopuszczalna będzie sytuacja, w której wyłącznie relacja opiekuna prawnego zostanie uznana za prawdziwą, bez weryfikacji wersji przedstawionej przez dziecko.

- a. Ujawnienie przez małoletniego przemocy w rodzinie ma miejsce wtedy, gdy poinformuje on osobę z Personelu Pracowni o tym, że doznaje jednej lub kilku jednocześnie form przemocy ze strony swoich najbliższych. Ujawnienie jest dla małoletniego bardzo trudnym momentem, świadczy o dużym doznawanym bólu i determinacji. Ujawnienie może nastąpić ustnie lub pisemnie (np. bezpośrednio, SMS-em, drogą elektroniczną, telefoniczną lub inną alternatywną formą komunikacji).
- b. W przypadku dziecka obcojęzycznego lub mającego trudności w mowie i piśmie, osoba, do której zgłosił się małoletni zobowiązana jest zapewnić pomoc w nawiązaniu komunikacji poprzez skorzystanie z pomocy osoby władającej językiem obcym lub zapewnia komunikacji w innych formach, np. poprzez wykorzystanie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji.
- c. Osoba, która otrzymała informację o przemocy podejmuje w pierwszej kolejności działania mające na celu jej zatrzymanie.
- d. **Fakt ujawnienia nie podlega ocenie uwiarygadniającej ze strony Personelu Pracowni, wymaga zareagowania!**

- e. Informacje o przemyśle wobec małoletniego mogą być dostarczone od bezpośrednich świadków przemocy, np. od rodzica niekrzywdzącego, rodzeństwa, kolegi, koleżanki, sąsiada, osoby z dalszej rodziny lub przypadkowego świadka przemocy.
- f. W każdym przypadku informacje o krzywdzeniu małoletniego wskazywane jako fakty, a nie domniemania, należy potraktować z pełną odpowiedzialnością i zareagować zgodnie z obowiązującymi zasadami wskazanymi w niniejszych Standardach. Analogicznie do przypadku ujawnienia przemocy przez małoletniego, Personel Pracowni nie dokonuje oceny wiarygodności podawanych informacji. Zobowiązany jest do reakcji!
- g. **Zasady zgłaszania podejrzenia przemocy domowej lub jej stosowania przez osoby z zewnątrz:**
- Osoba, która jest świadkiem stosowanej przemocy wobec małoletniego ma prawo do zgłoszenia podejrzenia stosowania przemocy lub przemocy domowej;
 - W celu zgłoszenia stosowanej wobec małoletniego przemocy w/w osoba jest obowiązana dokonać zgłoszenia członkowi Personelu lub bezpośrednio dyrektorowi Pracowni;
 - W trakcie rozmowy z członkiem Personelu lub dyrektorem Pracowni, osoba wskazuje na fakty, na podstawie których domniema o stosowaniu przemocy domowej wobec małoletniego;
 - Osoba zgłaszająca przemoc jest zobowiązana wylegitymować się dokumentem zawierającym fotografię oraz wskazać dane do kontaktu;
 - Zgłaszający przemoc/przemoc domową jest informowany o zasadach przetwarzania jego danych osobowych udostępnionych członkowi Personelu lub dyrektorowi oraz zasadach ich przetwarzania i bezpieczeństwa danych osobowych;
 - W przypadku zgłoszeń anonimowych, w tym telefonicznych do recepcji Pracowni, pracownik przyjmujący zgłoszenie sporządza notatkę z rozmowy telefonicznej. Zawiadamia dyrektora Pracowni o anonimowym zgłoszeniu, dołączając notatkę z rozmowy telefonicznej ze zgłaszającym lub wydruk ze skrzynki mailowej.
- h. Osoba z personelu Pracowni, która otrzymała zgłoszenie podejrzenia stosowania przemocy lub jej stosowania wypełnia **Kartę opisu zdarzenia (Załącznik 1 do niniejszych Standardów)**, jeśli to możliwe w obecności osoby zgłaszającej i w trybie pilnym przekazuje ją Dyrektorowi Pracowni (lub jeśli został powołany) Koordynatorowi „Standardów ochrony małoletnich”. Na karcie podpisuje się osoba, do której wpłynęło zgłoszenie i osoba zgłaszająca (jeśli jest pełnoletnia);
- i. W przypadkach małoletnich, będących Pacjentami Pracowni na mocy umów cywilnoprawnych z innymi podmiotami (przedszkola, szkoły) Dyrektor Pracowni zobowiązany jest do :
- niezwłocznego poinformowania Dyrektora/koordynatora w/w podmiotu o zdarzeniu
 - ustalenia z w/w trybu postępowania – procedury, która zostanie niezwłocznie wdrożona
- j. W przypadku, gdy zgłaszana **przemoc zagraża życiu!** lub zdrowiu małoletniemu, i potrzebna jest interwencja natychmiastowa osoba z Personelu pozyskująca taką wiedzę, jest obowiązana w trybie pilnym zawiadomić:

- Dyrektora Pracowni/ Koordynatora działań w zakresie Standardów ochrony małoletnich, który następnie powiadamia:
 - Policję
 - pogotowie ratunkowe (gdy zaistniała taka potrzeba)
- k. Funkcjonariusz policji zobowiązany jest do udzielenia niezbędnej pomocy osobie doznającej przemocy, w tym dostępu do pomocy medycznej, podjęcia czynności w ochronie życia, zdrowia i mienia, zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa oraz do podjęcia działań mających na celu zapobieganie dalszym zagrożeniom mogącym występować w tej rodzinie,

3. Zgłaszanie przez personel Pracowni podejrzenia przemocy domowej lub jej stosowania:

Każdy członek personelu Pracowni , który zauważy lub podejrzewa u małoletniego symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany zareagować w sposób opisany w niniejszych Standardach – jeśli to konieczne i możliwe, udzielić pierwszej pomocy.

Osoba z personelu Pracowni, która powzięła informację o krzywdzeniu małoletniego podejmuje w pierwszej kolejności działania mające na celu zatrzymanie krzywdzenia małoletniego.

- a. Osoba z personelu Pracowni w trybie pilnym przekazuje informację o zaobserwowanym zdarzeniu Dyrektorowi Pracowni, Koordynatorowi (o, którym mowa powyżej) dołączając pisemną notatkę zawierającą : istotne informacje dotyczące: wyglądu, stanu, dolegliwości oraz zachowania małoletniego, wstępną diagnozę i ocenę sytuacji pokrzywdzonego małoletniego , cytaty jego wypowiedzi oraz podjęte działania – np. w oparciu o Załącznik nr 4 Kwestionariusz oceny ryzyka
- b. Po otrzymaniu zgłoszenia krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, Dyrektor Pracowni podejmuje:
- szybką interwencję w przypadku przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu , wykorzystania seksualnego lub/i gdy zagrożone jest życie małoletniego, tj. zawiadamia odpowiednie służby porządkowe, tj. policję ;
 - w przypadkach niewymagających podjęcia szybkiej interwencji zaleca Personelowi Pracowni (np. psycholog) wdrożenie planu pomocy dziecku, tj. Plan wsparcia małoletniego stanowi załącznik nr 2 Do niniejszych Standardów;
 - w sytuacjach wymagających wyjaśnienia Dyrektor Pracowni powołuje Zespół Interwencyjny, który podejmuje działania wyjaśniające celem wstępnego zdiagnozowania sytuacji małoletniego ;
 - Zespół Interwencyjny niezwłocznie podejmuje działania zmierzające do wstępnego zdiagnozowania sytuacji ofiary, w szczególności oceny tzw. czynników ryzyka oraz danych świadczących o przemocy lub wykluczających ją:
 - kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z małoletnim,
 - jak często i od jak dawna małoletni jest krzywdzony,
 - informacje o zachowaniach pozostałych członków rodziny wobec małoletniego;
 - relacjach jakie ma małoletni z osobą rodzica niekrzywdzącego;

- o osobach wspierających go,
- informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np. uzależnieniu od alkoholu rodziców.
- Zespół Interwencyjny powinien przeprowadzić rozmowę z krzywdzonym małoletnim i osobą zgłaszającą podejrzenie lub krzywdzenie małoletniego, a także z rodzicem /opiekunem „niekrzywdzącym”.
- W przypadkach niewskazujących na wiarygodność zgłoszenia (pomówienie, konfabulacja, kłamstwo, przekłamanie) – Personel Pracowni prowadzi wnikliwą obserwację małoletniego i w terminie 3 miesięcy od zgłoszenia zbiera się Zespół Interwencyjny w składzie pierwotnym w celu ponownej oceny sytuacji małoletniego.
- W przypadku uwiarygodnienia podejrzenia stosowania przemocy lub stwierdzenia jej stosowania, Dyrektor Pracowni/Koordynator wszczyna **procedurę „Niebieskiej Karty” opisaną w załączniku nr 3 do niniejszych standardów**

4. Działania podejmowane w Pracowni w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

- a. W Pracowni prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich.
- b. Personel upoważniony do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem małoletnich składa oświadczenie o zachowaniu poufności, zobowiązany jest do zachowania bezpieczeństwa uzyskanych danych osobowych.
- c. W procedurze „Niebieskiej Karty” stosowane są wzory Kart „A” i „B” oraz kwestionariusz rozpoznania przemocy domowej.

V. STANDARD V

Pracownia monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony małoletnich.

1. Przyjęte zasady i realizowane procedury ochrony małoletnich są weryfikowane – przynajmniej raz na dwa lata.
2. Przeglądu standardów ochrony małoletnich, obowiązujących w Pracowni, dokonuje Dyrektor osoba przez niego upoważniona lub służby prawne, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 900 ze zm.), jeżeli placówka jest objęta wspólną obsługą.
3. Standardy ochrony małoletnich podlegają przeglądowi każdorazowo w razie ujawnienia krzywdzenia małoletniego lub przestępstwa na szkodę małoletniego.
4. Standardy ochrony małoletnich podlegają przeglądowi każdorazowo w przypadku nowelizacji aktów prawnych z przedmiotowego zakresu.
5. Przegląd standardów ochrony małoletnich, obowiązujących w Pracowni, polega na ustaleniu spełniania przez standardy wymogów przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz zapewniania małoletniemu ochrony przed krzywdzeniem.
6. Do weryfikacji dokumentacji wykorzystywane są wnioski z kontroli „Standardów ochrony małoletnich” przez uprawnione do kontroli podmioty zewnętrzne.
7. Zasady monitoringu oraz termin, zakres i sposób kontroli określa Dyrektor.

VI. STANDARD VI

Zasady i sposób udostępniania rodzicom/ opiekunom prawnym lub faktycznym oraz Małoletnim Standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania:

1. Standardy w wersji pełnej oraz uproszczonej umieszcza się do wglądu małodetnim oraz opiekunom w poczekalni Pracowni oraz na stronie www.pracowniatuiteraz.pl
2. Standardy w wersji zrozumiałej dla małodetnich są umieszczone w korytarzach Pracowni.

VII. STANDARD VII

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru Małodetniego

1. W Pracowni prowadzony jest Rejestr Zdarzeń Krzywdzących i Incydentów, w którym umieszcza się:
 - imię i nazwisko osoby z personelu dokonującej zgłoszenie,
 - datę wystąpienia zdarzenia lub incyduentu,
 - zwięzły opis sytuacji i podjętych działań.
 - W przypadku Zdarzenia Krzywdzącego w rejestrze umieszcza się dodatkowo: imię i nazwisko Dziecka-ofiary.
2. Dokumenty dotyczące ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małodetniego będą przechowywane w formie papierowej w teczkach konkretnych zgłoszeń lub incydentów, które są ujęte w rejestrze. Za prowadzenie teczki odpowiada osoba do tego upoważniona przez Dyrektora Pracowni, np. koordynator d.s. standardów ochrony małodetnich; Teczka do czasu zakończenia sprawy pozostaje w dyspozycji osoby upoważnionej przez Dyrektora Pracowni. Zawartość Teczki:
 - metryczka (m.in.: imię, nazwisko małodetniego);
 - Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małodetniego;
 - Protokoły i notatki z rozmów z małodetnim, osobą zgłaszającą/najbliższą/niekrzywdzącą czy osobą krzywdzącą;
 - arkusze diagnostyczne;
 - Protokół z posiedzenia Zespołu Interwencyjnego;
 - Kopię „Niebieskiej Karty – A/B”;
 - Kartę interwencji.
 - Kwestionariusz oceny ryzyka
3. Dostęp do teczek i Rejestru jest ograniczony do Koordynatora / Dyrektora a także osób posiadających od Pracowni wyraźne upoważnienie w celu, który wymaga dostępu do dokumentów, teczek i rejestrów.
4. Teczki, Dokumenty oraz Rejestr są objęte kontrolą dostępu i zabezpieczeniem przed dostępem osób nieupoważnionych, w szczególności poprzez przechowywanie w zamykanych na klucz w pomieszczeniach i meblach z ograniczonym dostępem do klucza osób postronnych.

5. Szczegółowe zasady zabezpieczenia danych osobowych znajdują się w Regulaminie Ochrony Danych Osobowych.
6. Przetwarzanie dokumentów w sposób cyfrowy wymaga zachowania najwyższych standardów bezpieczeństwa danych osobowych, określonych w odrębnych dokumentach, a w szczególności szyfrowania wysyłanych plików i wysyłki hasła inną metodą niż przesłane pliki]

VIII. STANDARD VIII

1. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet :
 - Pracownia nie przewiduje udostępniania małoletnim urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet.
 - W przypadku planów wprowadzenia zmian organizacyjnych, które zakładałyby udostępnianie urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet, należy wcześniej poinformować o planowanych zmianach – Koordynatora/Dyrektora
 - Zgłaszając plany należy uzasadnić przyczyny i wskazać cel udostępnienia małoletnim urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet.
 - Zmiana organizacyjna i faktyczne udostępnienie małoletnim urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet nie może zostać wprowadzona bez wcześniejszej akceptacji Dyrektora i zabezpieczenia urządzeń przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeniami w sieci Internet, poprzez zastosowanie odpowiednich środków technicznych (blokad).
2. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie :
 - Pracownia nie przewiduje udzielania małoletnim lub ich Opiekunom prawnym dostępu do sieci Internet (Wi-Fi).
 - W przypadku planów wprowadzenia zmian organizacyjnych, które zakładałyby udzielenie w/w do sieci Internet (Wi-Fi), należy wcześniej poinformować o planowanych zmianach – Koordynatora /Dyrektora.
 - Zmiana organizacyjna i faktyczne udzielenie dostępu do sieci Internet (Wi-Fi) nie może zostać wprowadzona bez wcześniejszej akceptacji przez Dyrektora Pracowni i zabezpieczenia urządzeń dostępowych (np. routery) do sieci Internet, poprzez zastosowanie odpowiednich środków technicznych (blokad) przed dostępem do treści szkodliwych i zagrażających.

IX. STANDARD IX

WAŻNE ADRESY – DO KOGO O POMOC W KRYZYSIE DLA DZIECI I DOROSŁYCH

1. Tu i Teraz Pracownia Terapii i Rozwoju Dziecka
ul. Startowa 3 , 60-408 Poznań, tel: 572 72 12 12

2. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Sienkiewicza 22, 60 – 818 Poznań
Sekretariat +48 61/878-18-81
fax. +48 61 / 878-18-82
Punkt Obsługi Klienta + 48 61/878-18-88
Mail: mopr_je@mopr.poznan.pl
Kierownik Filii Agnieszka Holajda
3. Komenda Policji w Poznaniu
telefon alarmowy 997/ 112
4. Rzecznik Praw Dziecka
ul. Chocimska 6
00-791 Warszawa
Biuro Rzecznika Praw Dziecka jest czynne od poniedziałku do piątku w godzinach
8:15-16:15,
nr tel. (22) 583 66 00
fax: (22) 583 66 96 (całodobowo)
Adres poczty elektronicznej: rpd@brpd.gov.pl
5. Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka
Telefon i czat internetowy czynne przez całą dobę, siedem dni w tygodniu. Czat nie wymaga logowania oraz instalowania żadnej aplikacji. Połączenia telefoniczne są bezpłatne, a rozmówcy mają zapewnioną dyskrecję i anonimowość.
Tel. 800121212
6. Czat internetowy www.brpd.gov.pl
7. Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży
Ogólnopolski, bezpłatny i anonimowy telefon zaufania przeznaczony dla dzieci i młodzieży, czynny 7 dni w tygodniu od godziny 12.00 do 2.00 w nocy, tel. 116 111 wiadomość przez stronę www.116111.pl
8. Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci
Bezpłatna i anonimowa pomoc telefoniczna, tel. 800 100 100 dostępny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 12:00 – 15:00.
9. Centrum Wsparcia dla Osób w Stanie Kryzysu Psychicznego
Całodobowa i bezpłatna pomoc psychologiczna przez telefon 800702222, email i czat. Dyżurujący konsultanci udzielają porad i kierują osoby dzwoniące lub piszące do odpowiedniej placówki pomocowej w ich regionie.
10. Telefon zaufania dla osób dorosłych w kryzysie emocjonalnym
Od poniedziałku do piątku w godzinach od 14.00 do 22.00 pod bezpłatnym numerem telefonu 116 123 dyżurują specjaliści Instytutu Psychologii Zdrowia PTP, udzielając wsparcia i pomocy psychologicznej osobom potrzebującym.

11. Telefon zaufania – uzależnienia behawioralne 801 889 880

Z telefonu mogą korzystać wszystkie osoby, które mają problem lub też zastanawiają się, czy mają problem z uzależnieniami behawioralnymi. Z konsultantami mogą rozmawiać również osoby bliskie osobom uzależnionym – rodzina, przyjaciele, znajomi. Infolinia jest czynna codziennie w godzinach od 17.00 do 22.00 z wyjątkiem świąt państwowych. Dzwoniąc płacisz tylko za pierwszy impuls połączenia.

12. Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”

Bezpłatna pomoc dostępna przez całą dobę tel. 800 120 002

PRZEPISY KOŃCOWE

Osobą odpowiedzialną za przygotowanie Personelu do stosowania standardów jest Dyrektor Pracowni – Marcin Cwalina . Przygotowanie Personelu polega na pogłębianiu wiedzy i umiejętności rozpoznawania krzywdzenia, objawów, identyfikacji ryzyka krzywdzenia i podejmowania, zgodnie z prawem właściwych działań a także wiedzy z zakresu odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich. Zakres szkoleń ustalany jest na podstawie wyników diagnozy potrzeb Personelu w tym zakresie.

Załączniki:

1. Załącznik nr 1 Karta zgłoszenia zdarzenia lub incydentu
2. Załącznik nr 2 Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu Krzywdzenia
3. Załącznik nr 3 Procedura Niebieska Karta
4. Załącznik nr 4 Kwestionariusz oceny ryzyka
5. Załącznik nr 5 Oświadczenie Członka personelu Pracowni
6. Załącznik nr 6 Rejestr zdarzeń